

Dieta neandertalczyków była bardzo urozmaicona

13 marca 2017

Neandertalczyki jedli mięso nosorożców włochatych i dzikich owiec, ale też różne rośliny i grzyby – wynika z analizy DNA pozyskanego z kamienia nazębnego. Potrafili się też leczyć – informują naukowcy w „Nature”.

Badanie polegało na analizie kamienia nazębnego, który zachował się na zębach neandertalczyków żyjących w Europie do ok. 40 tys. lat temu. Kamień to płytkość nazębna – efekt działalności bakterii, który następnie uległ procesowi mineralizacji.

„Kiedy tworzy się kamień nazębny, pozostają w nim uwięzione bakterie, ale również fragmenty organizmów komórkowych, które były spożywane. Daje to możliwość rekonstrukcji diety na podstawie zachowanych fragmentów DNA” – opowiada PAP członek zespołu, który przeprowadził badania, dr hab. Arkadiusz Sołtysiak z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Artykuł na ten temat ukazał się właśnie w „Nature”.

Analizy DNA wykonał międzynarodowy zespół naukowców pod kierunkiem prof. Alana Coopera z Australian Centre for Ancient DNA na Uniwersytecie w Adelaide.

Z badań wynika, że flora bakteryjna jamy ustnej neandertalczyków była dość podobna do flory mezolitycznych łowców-zbieraczy, ale inna niż flora społeczności rolniczych (które pojawiły się dopiero ok. 10 tys lat temu).

„Udało się również zrekonstruować niemal kompletny genom kopalnej bakterii sprzed niemal 50 tys. lat” – dodaje Sołtysiak.

Zespół prof. Alana Coopera postanowił również zbadać skład

kamienia nazębnego pod kątem obecności tkanek organizmów komórkowych. Naukowcom udało się wyróżnić DNA produktów, jakie jedli neandertalczyki. Próbki pozyskano z zębów neandertalczyków pochodzących ze stanowisk we Włoszech, Belgii i Hiszpanii.

„Okazało się, że dieta neandertalczyków była dość zmienna w zależności od tego, z którego zakątka Europy pochodzili” – mówi Sołtysiak.

W próbkach pochodzących z hiszpańskiej jaskini El Sidrón naukowcy nie znaleźli śladów spożycia mięsa, a jedynie pozostałości diety bogatej w różne rośliny – w tym mech, orzeszki piniowe, korę i grzyby. Z analiz wynika nawet, że część z tych posiłków mogła być gotowana. Naukowcy długo uważali, że neandertalczyki byli wielkimi miłośnikami mięsa. Badana grupa okazała się jednak weganami.

Tymczasem z próbek pobranych z zębów neandertalczyków w Belgii wynika coś zupełnie innego: że jedli mięso nosorożców włochatych i dzikich owiec.

„Jeszcze dekadę temu naukowcy uważali, że dieta neandertalczyków była podobna do diety Eskimosów i oparta głównie na mięsie. Tymczasem obraz ten jest zdecydowanie bardziej złożony. Neandertalczyki w zależności od miejsca, w którym żyli, korzystali z innych źródeł pożywienia” – skomentował polski naukowiec.

Neandertalczyki stosowali również naturalne leki. Dowody na to znaleziono w próbkach pochodzących z Hiszpanii. Jeden z osobników miał ropień, którego ślad do dziś widoczny jest na fragmencie szczęki. Z analizy bakterii zachowanych w kamieniu nazębnym wynika natomiast, że osobnik ten miał poważne problemy związane z układem pokarmowym. Zapewne – aby sobie ulżyć – wykorzystywał korę topoli, która zawiera naturalną substancję przeciwbólową w postaci kwasu salicylowego (aktywnego składnika aspiryny). Naukowcy wykryli też naturalny

antybiotyk: pleśń *Penicillium*. Co ciekawe – nie wykryto go w próbkach z zębów należących do innych osobników z tego samego miejsca.

„Wygląda na to, że neandertalczycy posiadali wiedzę na temat medycznych roślin i ich różnorodnych właściwości przeciwzapalnych i przeciwbólowych” – stwierdził prof. Cooper. Zwrócił też uwagę na zastosowanie naturalnego antybiotyku na 40 tys. lat przed opracowaniem penicyliny.

„Nasze ustalenia kontrastują z dość uproszczonym, obecnym w powszechnej świadomości poglądem na temat neandertalczyków” – dodał Cooper.

Neandertalczycy – żyjący w plejstocenie od Półwyspu Iberyjskiego po Środkową Azję – byli bliskimi krewnymi *Homo sapiens*. Pojawili się około 400 tys. lat temu, a ok. 40 tys. lat temu zostali zastąpieni przez *Homo sapiens* o współczesnej morfologii. Kilka lat temu genetycy pokazali, że pochodzący z Afryki ludzie o współczesnej morfologii krzyżowali się z neandertalczykami.

Autorstwo: Szymon Zdziebłowski

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl